

Uppföljning av det regionala utvecklingsarbetet 2020

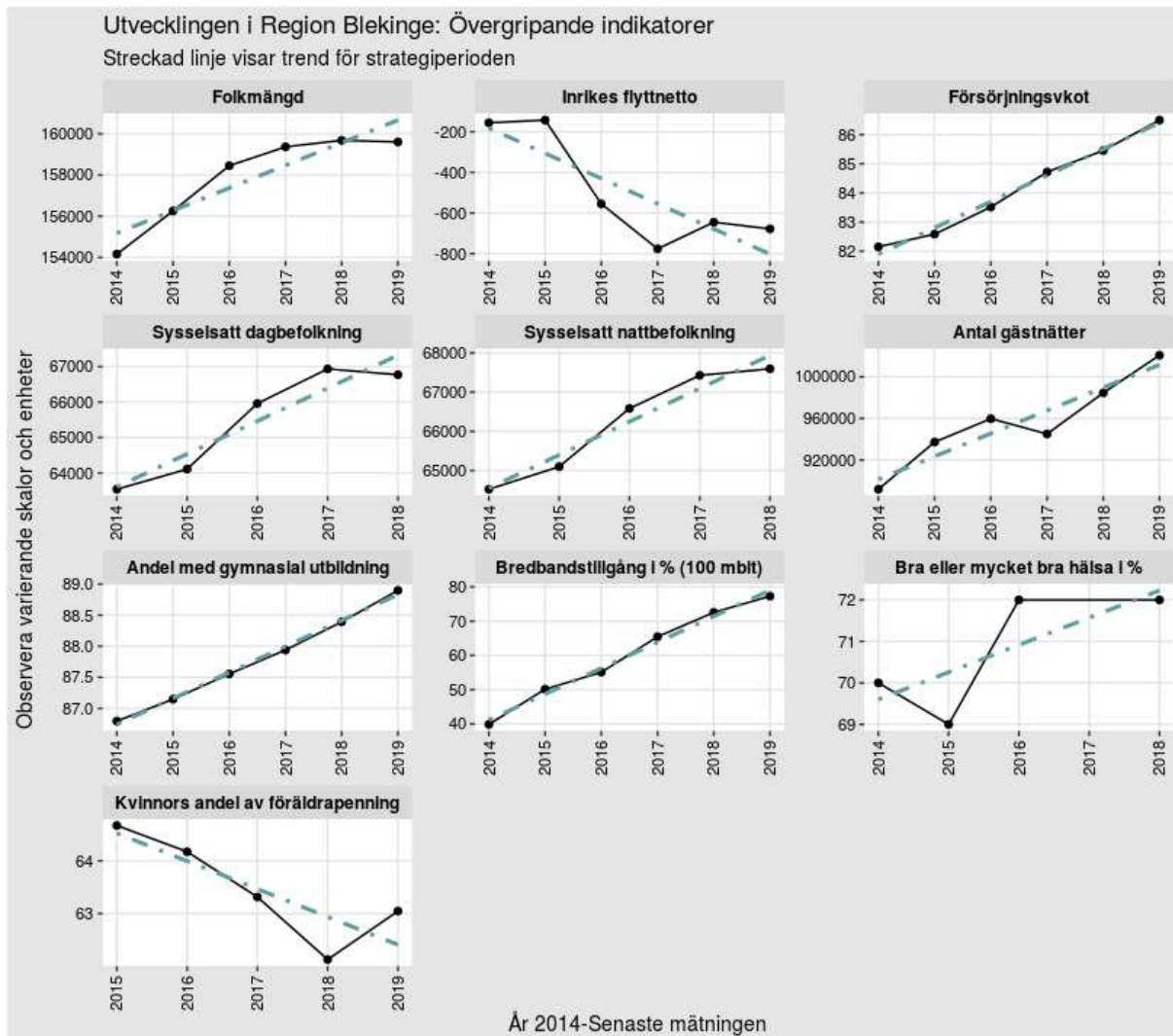
Dokumentnamn: Uppföljning av det regionala utvecklingsarbetet 2020		Revision: 01
Dokumenttyp:	Dokumentnummer:	
Detta dokument gäller för:	Funktionsområde:	
Dokumentansvarig:	Beslut av:	
Beslut datum:	Nästa revidering:	

Innehåll

2 Övergripande indikatorer.....	5
2.1 Analys och sammanfattning.....	5
2.2 Avtagande befolkningstillväxt och en hög försörjningskvot.....	6
2.3 En inbromsad jobbåterhämtning.....	6
2.4 Antalet gästnätter fortsätter att öka.....	7
2.5 Allt fler har en gymnasial utbildning.....	7
2.6 Bredbandstillgången ökar kraftigt men fortfarande långt kvar till det nationella målet.....	7
2.7 Fler mår bättre.....	8
2.8 Föräldrapenningen delas inte lika.....	8
3 Livskvalitet och bilden av Blekinge.....	9
3.1 Analys och sammanfattning.....	9
3.2 En ökad framtidstro.....	10
3.3 Medborgarundersökning.....	10
3.4 fortsatt bostadsbrist i länets kommuner.....	11
3.5 Ett högt valdeltagande.....	12
3.6 En god tillit mellan invånarna.....	13
3.7 Antalet besökare på bibliotek och museer ökade.....	14
3.8 Studiedeltagare på studieförbund.....	14
3.9 Ett rikt föreningsliv.....	15
3.10 De klimatpåverkande utsläppen minskar.....	15
3.11 Ett minskat antal häckande fåglar.....	16
3.12 Tillförsel av fosfor minskar över tid.....	17
4 Arbetsliv och tillväxt.....	18
4.1 Analys och sammanfattning.....	18
4.2 Antalet arbetstillfällen ökar.....	19
4.3 Sysselsättningsgraden ökar men är fortsatt låg.....	19
4.4 Ett lågt innovationsindex.....	20
4.5 nyföretagandet biter sig fast på en lång nivå.....	20
4.6 Den ekonomiska tillväxten har inte tagit fart sedan finanskrisen.....	20
4.7 kvinnor är mer välutbildade än män.....	20
4.8 Bristen på kompetens ett allt större tillväxthinder.....	21

4.9 Andelen förnybar energi i länet ökar	21
5 Tillgänglighet.....	22
5.1 Analys och sammanfattning.....	22
5.2 Kollektivtrafikens marknadsandel ökar.....	22
5.3 Förnybara drivmedel i transportsektorn	23
5.4 Fortsatt höga godsvolymer vid länets hamnar	23
5.5 Restiderna fortsatt flaskhals för regionens tillväxtpotential.....	23
5.6 Utbyggnaden av cykelvägar fortsätter.....	24
5.7 Digitaliseringsstrategi	24

2 Övergripande indikatorer

Figur 1: Sammanfattande graf för indikatorerna i kapitlet "Övergripande indikatorer"

2.1 Analys och sammanfattning

Efter fem år av jobbtillväxt avtog den långdragna återhämtningen sedan finanskrisen under 2018. Först under 2017 var antalet jobb i regionen på samma nivå som före krisen. I riket var man tillbaka redan 2011. Den inbromsade återhämtningen indikerar att den goda konjunkturen nu mattats av något, vilket även avspeglar sig i en avtagande tillväxttakt på riksnivå. Sysselsättningsstatistiken har en lång eftersläpning men ett rimligt antagande är att även 2019 kommer att visa på en låg jobbtillväxt då sådana tendenser har funnits på riksnivå.

I skrivande stund råder ett pandemistillstånd i landet och arbetsmarknaden har påverkats mycket kraftigt. Vi kan därför konstatera att regionen nu går in i en ny kristid när man alldeles nyligen återhämtat sig från den förra. Situationen kräver både kort- och långsiktiga åtgärder. Kortsiktiga i form av statliga och regionala stödåtgärder, exempelvis korttidsanställningar och företagsstöd. Långsiktiga i form av insatser som främjar en framgångsrik strukturomvandling i länet, exempelvis en god kompetensförsörjning och ökad innovationskraft.

Den goda jobbtillväxten under perioden 2013–2017 kombinerades med en historiskt sett hög befolkningstillväxt som dock avtog under 2019. Att befolkningstillväxten bromsat in beror dels på att invandringen till regionen minskat, dels på att man fortsatt har ett negativt födelsenetto och förlorar invånare till andra regioner. I grunden finns här en utmaning gällande länets boendeattraktivitet som är viktig att komma till rätta med. Den arbetsföra delen av befolkningen behöver öka, inte minst för att möta de ökade välfärdsbehov som stundar när nu antalet äldre äldre kommer att öka i en hög takt. Vi är nu framme vid den punkt där den stora gruppen fyrtiotalister successivt inträder i denna ålderskategori och detta kommer att medföra ett ökat vårdtryck och ökad efterfrågan på arbetskraft inom den offentliga sektorn.

För närvarande tyder all tillgänglig statistik på att rådande pandemitillstånd kommer att resultera i att befolkningstillväxten i riket avtar. Detta kommer att spilla över på länet och den tillgängliga månadsstatistiken visar att den negativa befolkningsutvecklingen håller i sig även under 2020. Pandemin är i alla avseenden ett undantagstillstånd och det är därför vanskligt att lägga för stor vikt vid utfallet för 2020. Faktum kvarstår dock att länet på sikt behöver främja boendemöjligheterna i länet då en ökad befolkning i flera avseenden är en viktig grundförutsättning för att möta de framtida utmaningar i regionen.

2.2 Avtagande befolkningstillväxt och en hög försörjningskvot

Efter några år med en god befolkningstillväxt noterades en befolkningsminskning under 2019. Minskningen är en följd av att invandringen till länet har minskat. Jämfört med 2016, då länet hade en rekordhög befolkningsökning, har invandringsnettot mer än halverats och är nu inte tillräckligt för att balansera det negativa födelsenettet och inrikes flyttnettot. Situationen är inte ny utan snarare en återgång till det läge som rådde innan migrationskrisen.

Bland länets fem kommuner minskade invånarantalet under 2019 i fyra av dem, varav Olofström hade det största tappet. Mest uppseendeväckande är att Karlskrona för andra året i rad hade en mycket svag befolkningsutveckling (-53 personer) för att vara en regional centrumkommun. På sikt är det av stor betydelse för hela länsgenomsnittet att den större kommunen bidrar till att utöka den arbetsföra basen i länet. Det är här man har störst chans att attrahera yngre inflyttare vilket är av stor betydelse då de står för en stor del av länets negativa inrikes flyttnetto.

Under 2000-talet har länet ökat sin befolkning med 6 procent. För att ligga i södra delarna av Sverige är detta en låg tillväxttakt och endast Kalmar har registrerat en lägre (3,8 procent) under perioden. En konsekvens av den relativt svaga befolkningsutvecklingen är att länet har en hög försörjningskvot; 100 personer i arbetsför ålder ska försörja sig själva inklusive 86,5 personer som inte är i arbetsför ålder, vilket är långt över riksgenomsnittet (76,3). På sikt behöver länet därför hitta lösningar för att utöka arbetskraften, särskilt med tanke på att antalet äldre äldre kommer att börja öka i hög takt som en följd av att fyrtiotalisterna nu inträder i denna ålderskategori.

2.3 En inbromsad jobbåterhämtning

Finanskrisen slog hårt mot länet och återhämtningen har gått långsamt för att nu avbrytas av Corona-pandemins effekter. På riksnivå återhämtades jobbtappet i samband med finanskrisen endast efter något år, i Blekinge län dröjde det åtta år; först 2018 var antalet jobb i regionen lika många som vid tiden före krisen. Återhämtningen tog rejäl fart först 2015 och den goda takten höll i sig fram till 2018 då antalet jobb i regionen minskade något.

En viktig distinktion i sammanhanget är den mellan dag- och nattbefolkning. Med dagbefolkning avses hur många som arbetar i länet, oavsett om de bor där eller pendlar in till länet. Med nattbefolkning menar vi personer som antingen bor i länet eller pendlar till en annan region för att arbeta. Sedan finanskrisen har antalet invånare med en sysselsättning, det vill säga nattbefolkning, ökat i en högre takt än antalet sysselsatta som arbetar inom länet totalt sett. Till skillnad från dagbefolkningen fortsatte den sysselsatta nattbefolkningen att öka även under 2018, om än i något lägre takt än de föregående åren.

Av kommunerna är det, sett till sysselsatt dagbefolkning, Olofström, Karlskrona och Karlshamn som har återhämtat sig sedan finanskrisen. Procentuellt sett har Karlshamn haft den högsta tillväxten under perioden (3,4 procent). Karlskrona kommun har dock gett det största bidraget till jobbtillväxten i regionen (57 procent).

2.4 Antalet gästnätter fortsätter att öka

Totalt hade länet 1 020 798 gästnätter och för första gången någonsin hade länet fler än en miljon gästnätter. Under året ökade antalet gästnätter i länet med 3,7 procent, vilket var en något lägre ökning än under 2018 (4,2 procent) men över genomsnittet för perioden 2009–2019 (2 procent). Den inhemska turismen stod för drygt 80 procent av ökningen.

Av samtliga gästnätter i länet står campingar för 44 procent och hotell för 37 procent, resten fördelas mellan vandrarhem, stugbyar och privata alternativ. Under året ökade antalet gästnätter mest för campingar, vandrarhem och stugbyar.

2.5 Allt fler har en gymnasial utbildning

Under året ökade andelen av befolkningen mellan 25–64 år med en gymnasial utbildning från 88 till 89 procent. Sedan 2008 har andelen ökat med sex procentenheter. Utvecklingen beror dels på ålderseffekter men även på att en gymnasial utbildning idag i regel är en nödvändighet för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Därför är det viktigt att uppmärksamma att var tionde personer i åldersgruppen trots allt saknar en gymnasial utbildning varav en hög andel är utlandsfödda.

2.6 Bredbandstillgången ökar kraftigt men fortfarande långt kvar till det nationella målet

Sverige har ett ambitiöst bredbandsmål: 2025 ska samtliga hushåll och arbetsställen ha tillgång till höghastighetsbredband. I Sverige har 85 procent av hushållen tillgång till bredband med en hastighet på minst 100 mb/s, vilket är långt över genomsnittet för Blekinge län som ligger på 77,3 procent.

Dock har länet haft en mycket god ökningstakt under de senaste åren. Sedan 2015 har andelen hushåll med tillgång till höghastighetsbredband ökat från 53 procent till 77 procent. Under 2019 ökade andelen med nästan fem procentenheter.

När det gäller arbetsställen har länet en mycket lägre uppkopplingsgrad än riket. I riket som helhet har 80 procent höghastighetsbredband, vilket är 10 procentenheter över länsgenomsnittet.

2.7 Fler mår bättre

I länet uppger 72 procent av befolkningen att de har en bra eller mycket bra hälsa, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. Liksom i riket har männen i länet en något bättre självskattad än kvinnorna.

2.8 Föräldrapenningen delas inte lika

Under lång tid har kvinnor tagit ett större ansvar när det gäller hushållssysslor och vård av barn. Över tid har männen kommit att ta ett större ansvar men relativt stora skillnader kvarstår. Under 2019 tog kvinnor i Blekinge ut 63 procent av den tillfälliga föräldrapenningen och män 37 procent. Jämfört med 2018 ökade könsgapet med nästan en procentenhet. Könsgapet är något större i länet än i riket där männen står för 38,5 procent av uttaget.

3 Livskvalitet och bilden av Blekinge

3.1 Analys och sammanfattning

Livskvaliteten i en region är förstas en viktig faktor för att attrahera nya invånare till regionen men även, och kanske framförallt, för att erbjuda goda livsmöjligheter för nuvarande invånare. De indikatorer som handlar om livskvaliteten i länet här och nu visar – även om det är svårt att fullt ut fånga graden av ”livskvalitet” genom tillgängliga indikatorer – överlag på goda resultat, även om det förstas finns utmaningar.

Delaktigheten i länet är överlag hög när vi ser till demokratiska val och föreningsengagemang. Tilliten mellan invånarna i länet är god och många tar del av kulturutbudet. Bilden av Blekinge är en region med en vacker kustmiljö, välkomnande människor och goda framtidsmöjligheter.

En hämmande faktor är boendemöjligheterna i länet. I flera år har kommunerna nu uppgett att det råder bostadsbrist, särskilt i centralorterna. Tillsammans med ett negativt inrikes flyttnetto indikerar det här utmaningar när det gäller länets förmåga att dra nytta av sin attraktionskraft. I sammanhanget är det värt att lyfta Karlskrona som under några år har haft en svag befolkningstillväxt trots att man är ett regionalt centrum. I egenskap av centrum har man rollen som ”magnet”, både inomregionalt och utomregionalt. På sikt är det därför viktigt att stärka stadens roll som regional motor.

Det är dock viktigt att inte behandla bostadsfrågan som en enskild fråga. För att skapa en god bostadsmarknad krävs goda studie- och jobbmöjligheter. Antingen behöver försörjningsmöjligheter finnas inom regionen eller behöver de finnas tillgängliga inom rimlig restid. Under 2018 ökade antalet sysselsatta som bor i regionen samtidigt som antalet jobb i regionen minskade. Ur ett boendeperspektiv är det viktiga att antalet boende med arbete ökar, oavsett om jobbet finns i regionen eller inte. Att i högre utsträckning komplettera den egna arbetsmarknaden med andras är ett sätt att kunna bredda inflyttarmöjligheterna till regionen. I undersökningen om utomståendes syn på regionen framkommer att detta är den största utmaningen för regionen, det vill säga att tillgodose en god och växande arbetsmarknad.

En intressant fråga är hur Coronapandemin kommer att påverka boendepreferenserna i framtiden. De nya arbetsrutinerna med ett ökat inslag av distansarbete frikopplar oss i viss mån från den fysiska platsen. Följdfrågan som uppstår är om detta i förlängningen kan öka attraktionskraften i regioner utanför storstäderna. Om man nu kan ta del av arbetsmarknaderna i storstäderna utan att vara där – kommer vi då välja andra platser att bo på? Frågan är i nuläget inte möjlig att besvara och svaret är beroende på en mängd faktorer. Själva grundfrågan är om människor flyttar på grund av arbetssituationen eller om det är så att man söker de urbana kvalitéerna i form av ett stort utbud av nöje och service. Dock har pandemin visat på den potential digitaliseringen har när det gäller att skapa ”platsobundenhet”, vilket i teorin ökar potentialen för mindre regioner. Samtidigt behöver man då erbjuda en attraktiv livsmiljö för att attrahera inflyttare – det är många platser som konkurrerar om invånarna, även om de inte väljer att bo i storstäderna.

Klimatfrågan är vår tids största utmaning och tyvärr är den regionala statistiken begränsad inom området. Den största bristen är att vi saknar konsumtionsbaserad statistik. Detta innebär att utsläppsstatistiken inte inkluderar de klimatavtryck vi gör genom utlandsresor och personliga inköp. Men sett till den tillgängliga

statistiken har utsläppsminskningarna i länet varit, jämfört med riket, stora sedan 90-talet. Den stora utmaningen framöver är transportsektorns utsläpp som nästan står hälften av dagens utsläpp.

3.2 En ökad framtidstro

Attraktionsindex är en kvantitativ attitydundersökning, utförd av Tendensor, som visar hur människor i omvärlden förhåller sig till Blekinge. I undersökningen deltar omkring 800 svenskar mellan 18 och 65 år. Resultatet visar i vilken utsträckning regionen är känd, vad som förknippas med den, vilka som regionen har för att till exempel skapa tillväxt. Attraktionsindex är speciellt utformad för att utgöra basen för ett långsiktigt varumärkesarbete.

Jämfört med den förra undersökningen som genomfördes 2014 har det totala indexvärdet inte förändrats nämnvärt. Attityderna mot Blekinge från landet som helhet är oförändrat och när det gäller närområdets syn på regionen har indexvärdet endast minskat med en enhet.

Däremot har det skett vissa förändringar inom de olika delindexen. Helhetsbilden av regionen har försämrats något samtidigt som fler bedömer att länet har goda framtidsmöjligheter sett till jobbskapande och att attrahera inflyttare.

I jämförelse med andra studerade attraktionsfaktorer i undersökningen förväntas Blekinge vara svagast på faktorn ”starkt näringsliv med ett stort utbud av arbetstillfällen”. Trots att betyget gått upp något sedan 2014, är detta fortfarande varumärket Blekinges svagaste punkt.

Blekinge associeras främst med södra Sverige, Karlskrona, hav och skärgård. Kopplingen till militär och marin verksamhet har försvagats sedan 2014. När respondenterna får frågan om vad som skulle vara det bästa med att bo i Blekinge svarar man närheten till havet, klimatet/solen och naturen.

	2014	2020	Förändring
Kännedom	49	49	0
Helhetsbild	67	64	-3
Framtidstro	50	53	3
Rekommendera	47	48	1
Totalt index	53	53	0

Tabell 1: Indexvärden från enkätundersökningen "Blekingebilden" 2020

3.3 Medborgarundersökning

Medborgarundersökningen består av två olika delar; NRI och NMI. NRI (Nöjd-region-index), vilket är det mått vi presenterar här, mäter kommuninvånarnas upplevelse av sin kommun som en plats att bo och leva på. En problematik med mätetalet är att inte alla kommuner genomför undersökningen årligen. Senast detta inträffade var 2013, vilket gör det svårt att identifiera någon övergripande länstrend. Under 2019 var det endast kommunerna Olofström och Karlskrona som gjorde en förnyad undersökning. I Olofströms blev

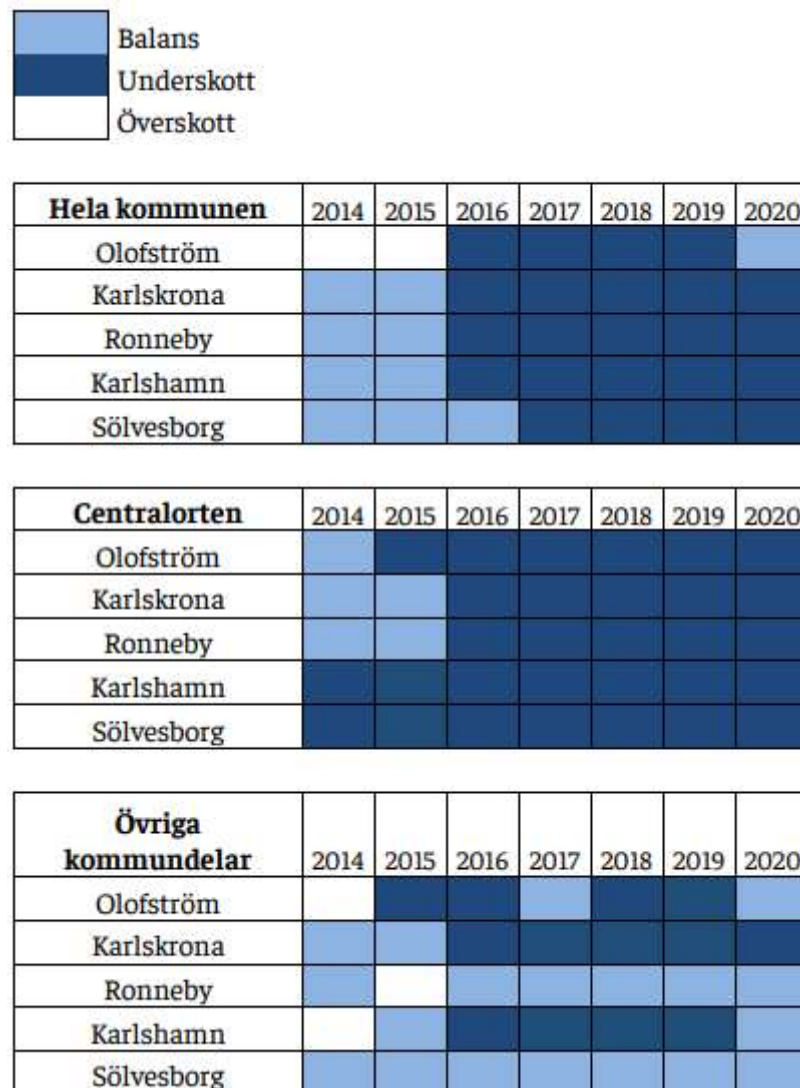
NRI-värdet samma som föregående år medan det sjönk med en enhet i Karlskrona kommun. Över tid kan noteras en viss nedgång i Olofströms kommun.

	Olofström	Karlskrona	Ronneby	Karlshamn	Sölvesborg	Genomsnitt
2013	65	..	52	..	64	60,3
2014	64	63	52	66	69	62,8
2015	63	..	..	..	..	63,0
2016	62	64	48	61	..	58,8
2017	63	65	..	..	66	64,7
2018	59	63	46	..	..	56,0
2019	59	62	..	..	..	60,5

Tabell 2: NRI-värde för kommunerna i Blekinge 2013–2019. Källa: SCB:s medborgarundersökning

3.4 fortsatt bostadsbrist i länets kommuner

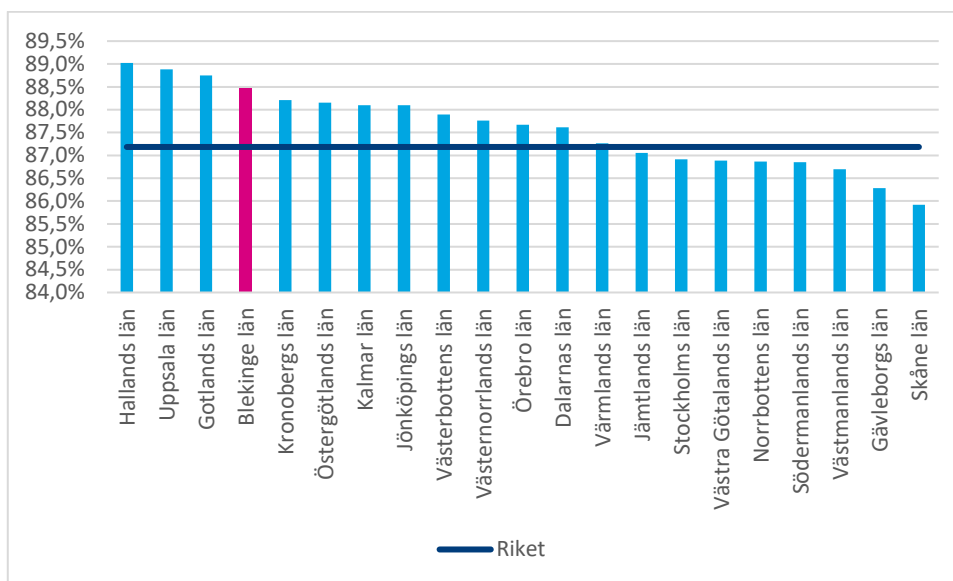
Den goda befolkningstillväxten under de senaste åren har bidragit till att efterfrågan på bostäder i länet har ökat. Den senaste bostadsmarknadsenkäten (från 2020) visar att fyra av fem kommuner bedömer att det råder brist på bostäder i kommunen. Efterfrågan är som störst inne i centralorterna samtidigt som det råder mer balans i övriga kommundelar, med undantag för Karlskrona kommun. Fram till 2023 bedömer samtliga kommuner förutom Olofström att bostadsbristen kommer att vara bestående.

Figur 2: Bedömning av bostadsbrist i respektive kommun och kommundelar, 2020. Källa: Bostadsmarknadsenkäten

3.5 Ett högt valdeltagande

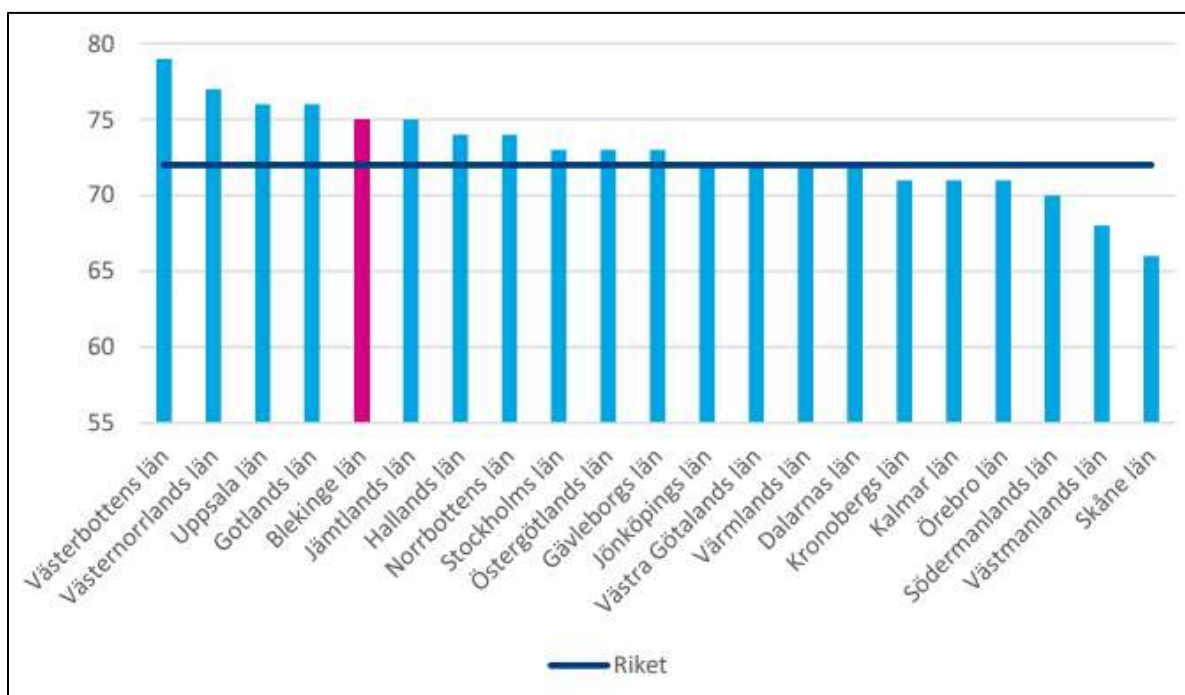
Valdeltagandet i Blekinge till riksdagsvalet uppgick vid valet 2018 till 88,5 procent, vilket är 1,3 procentenheter högre än i riket och det fjärde högsta av landets samtliga 21 län. Trenden är positiv med ett ökat valdeltagande de sex senaste riksdagsvalen (1998–2018). SCB:s valdeltagandeundersökning är en urvalsundersökning som redovisar resultatet efter kön. Av undersökningen framgår det att precis som tidigare val är valdeltagandet högre bland kvinnor än bland män i Blekinge och i riket. Av undersökningen framgår det också att gapet mellan könen är lägre i Blekinge än i riket.

Figur 3: Valdeltagande i riksdagsval efter län, 2018. Källa: Valmyndigheten

3.6 En god tillit mellan invånarna

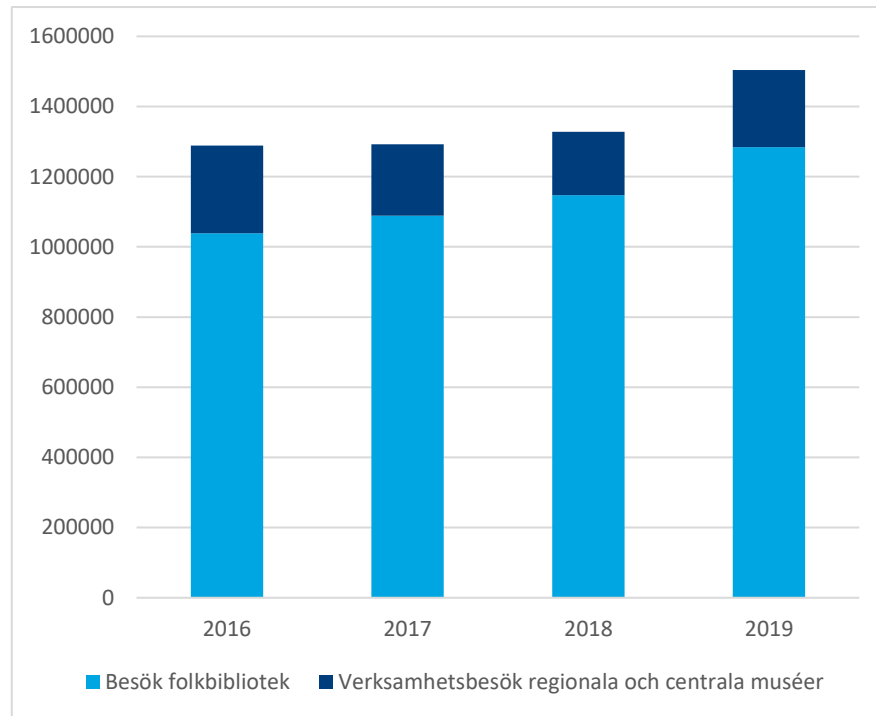
Nationella folkhälsoenkäten är en nationell undersökning som genomförs av folkhälsomyndigheten där de tillfrågade blandat får svara på om man i allmänhet kan lita på de flesta människor. Resultaten redovisas som ett fyraårsgenomsnitt för respektive län. I Blekinge uppger 75 procent att man i allmänhet kan lita på andra människor, vilket är tre procentenheter högre än i riket och den femte högsta andelen av länen. Andelen är densamma för både män och kvinnor i såväl riket som i Blekinge. I jämförelse med den föregående perioden 2013–2016 så har andelen ökat med 3 procentenheter som då var i nivå med riksgenomsnittet.

Figur 4: Tillit till andra människor, medelvärde för perioden 2015–2018. Källa: Folkhälsomyndigheten

3.7 Antalet besökare på bibliotek och museer ökade

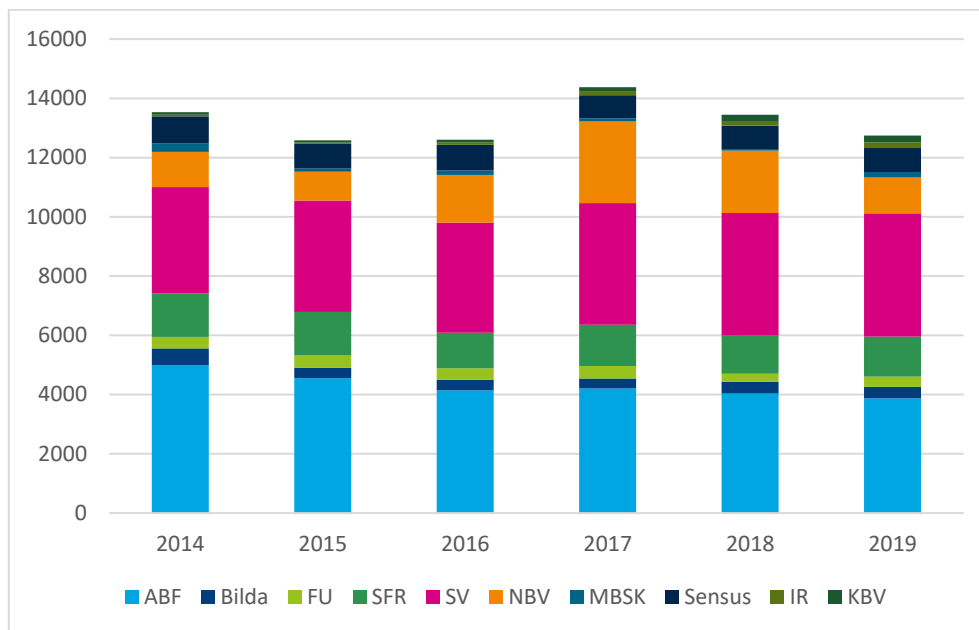
Under 2019 ökade antalet biblioteks- och museibesökare i länet med drygt 13 procent. Både biblioteken och museerna stod bakom uppgången. I relativa tal ökade biblioteksbesökarna med 12 procent och museibesökarna med 22 procent. Totalt hade folkbiblioteken i länet 1,3 miljoner besökare och museerna 0,22 miljoner besökare.

Figur 5: Besök på bibliotek och museum i Blekinge 2016–2019. Källa: Kungliga biblioteket och Kulturanalys

3.8 Studiedeltagare på studieförbund

Under 2019 hade studieförbunden i länet 12 746 unika deltagare. Jämfört med början på strategiperioden var detta en minskning med nästan 6 procent. Dock finns det relativt stora variationer under åren. Under 2019 hade studieförbunden i länet 79,9 unika deltagare per 1 000 invånare, vilket var över riksgenomsnittet som låg på 64,3 unika deltagare per 1 000 invånare.

Figur 6: Unika deltagare i studiecirkel i Blekinge län efter utbildningsarrangör 2014–2019. Källa: SCB

3.9 Ett rikt föreningsliv

I Blekinge län finns det 14 föreningar per 10 000 invånare som erhåller LOK-stöd, vilket är över riksgenomsnittet (10). Länet ligger dock något under riksgenomsnittet sett till antalet deltagartillfällen bland barn och unga mellan 7–20 år. Under 2018 deltog en person mellan 7–20 år i genomsnitt 31 gånger (en minskning med två tillfällen jämfört med föregående år) i en föreningsaktivitet. I riket låg deltagandet på 32 tillfällen per år.

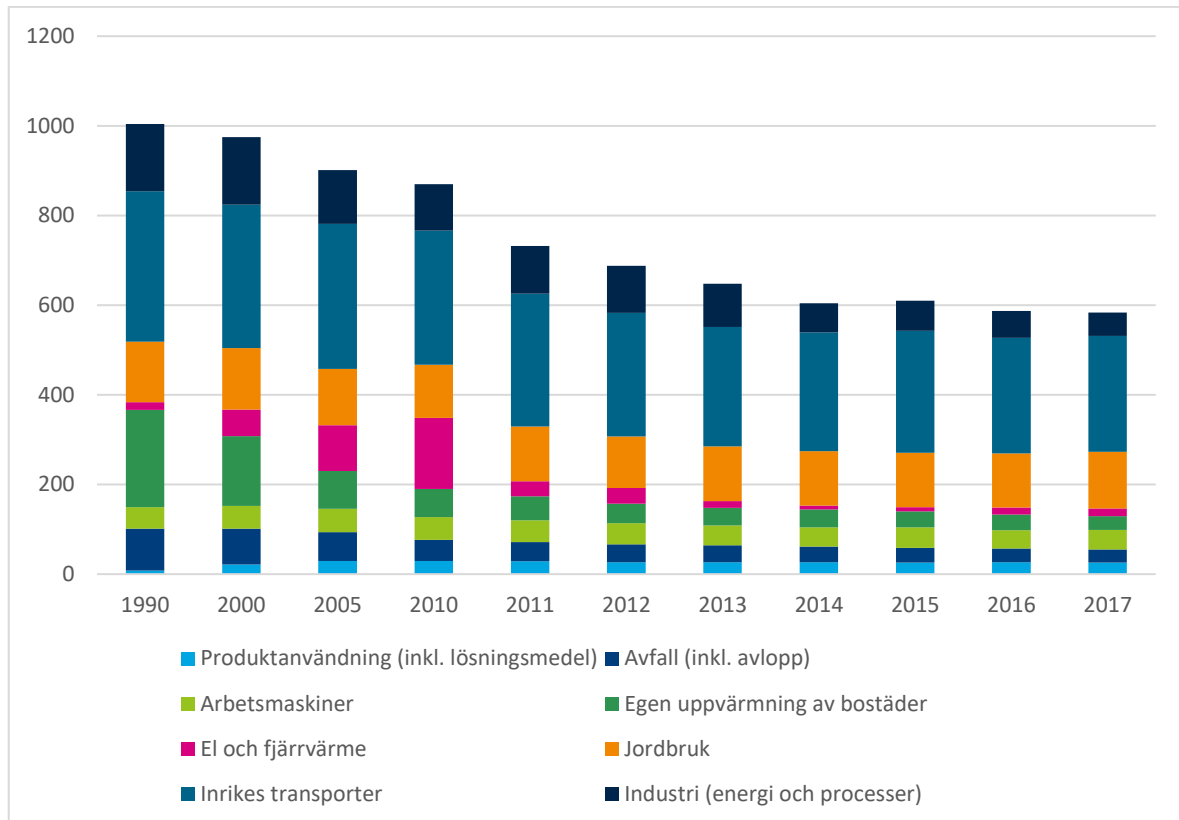
	Antal föreningar med LOK-stöd per 10 000 invånare	Deltagartillfällen i föreningar per invånare (7–20 år)
Karlshamn	13	31
Karlskrona	13	35
Olofström	18	27
Ronneby	13	25
Sölvesborg	15	37
Blekinge	14,1	31,4
Riket	10	32

Tabell 3: Föreningsdeltagande och föreningar med LOK-stöd år 2019. Källa: SISU

3.10 De klimatpåverkande utsläppen minskar

I länet släpper den genomsnittlige invånaren ut 3,7 ton klimatpåverkande utsläpp per år. Detta är under riksgenomsnittet som ligger på 5,2 ton per invånare. Vid den senaste mätningen (2017) hade länet utsläpp minskat med 0,65 procent jämfört med föregående år, vilket var något under riksgenomsnittet som låg på -1 procent.

Sedan 1990 har utsläppen i länet minskat med 42 procent, vilket är en av de kraftigaste minskningarna i Sverige. Samma period minskade utsläppen i riket som helhet med 26 procent. Att utsläppen i länet minskat beror främst på nya uppvärmningsalternativ, minskade utsläpp från industrin samt att utsläppen från transporter minskat. Dock står transportsektorn idag för 44 procent av länets totala utsläpp och sektorns utsläpp har endast minskat marginellt de senaste åren.

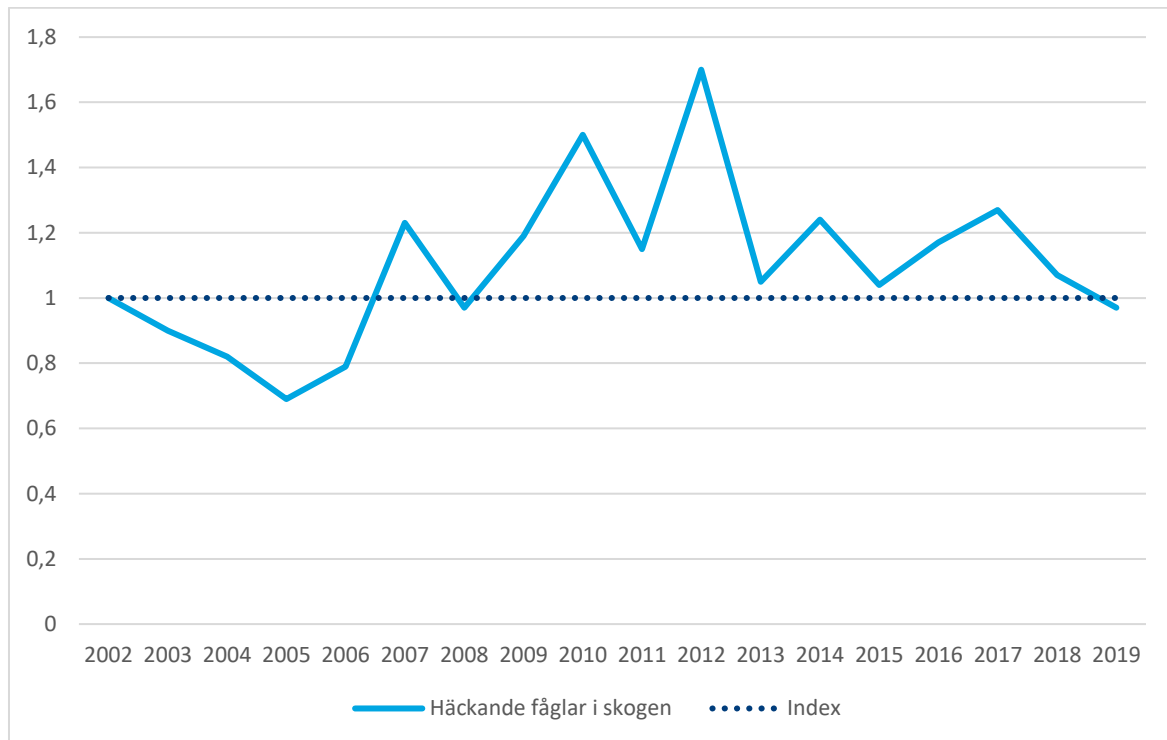

Figur 7: Klimatpåverkande utsläpp i Blekinge län efter sektor 1990–2017. Källa: Naturvårdsverket

3.11 Ett minskat antal häckande fåglar

En tidigare ökning har ersatts av en antydd minskning av antalet fåglar i skogen. Under 2019 minskade index för samtliga grupper utom för den med arter knutna till lövrik skog för vilken index för 2019 var detsamma som för 2018. Det totala indexet för samtliga index föll från 1,07 till 0,97, vilket innebär att beståndet av häckande fåglar i skogen minskat med 3 procent jämfört 2002.

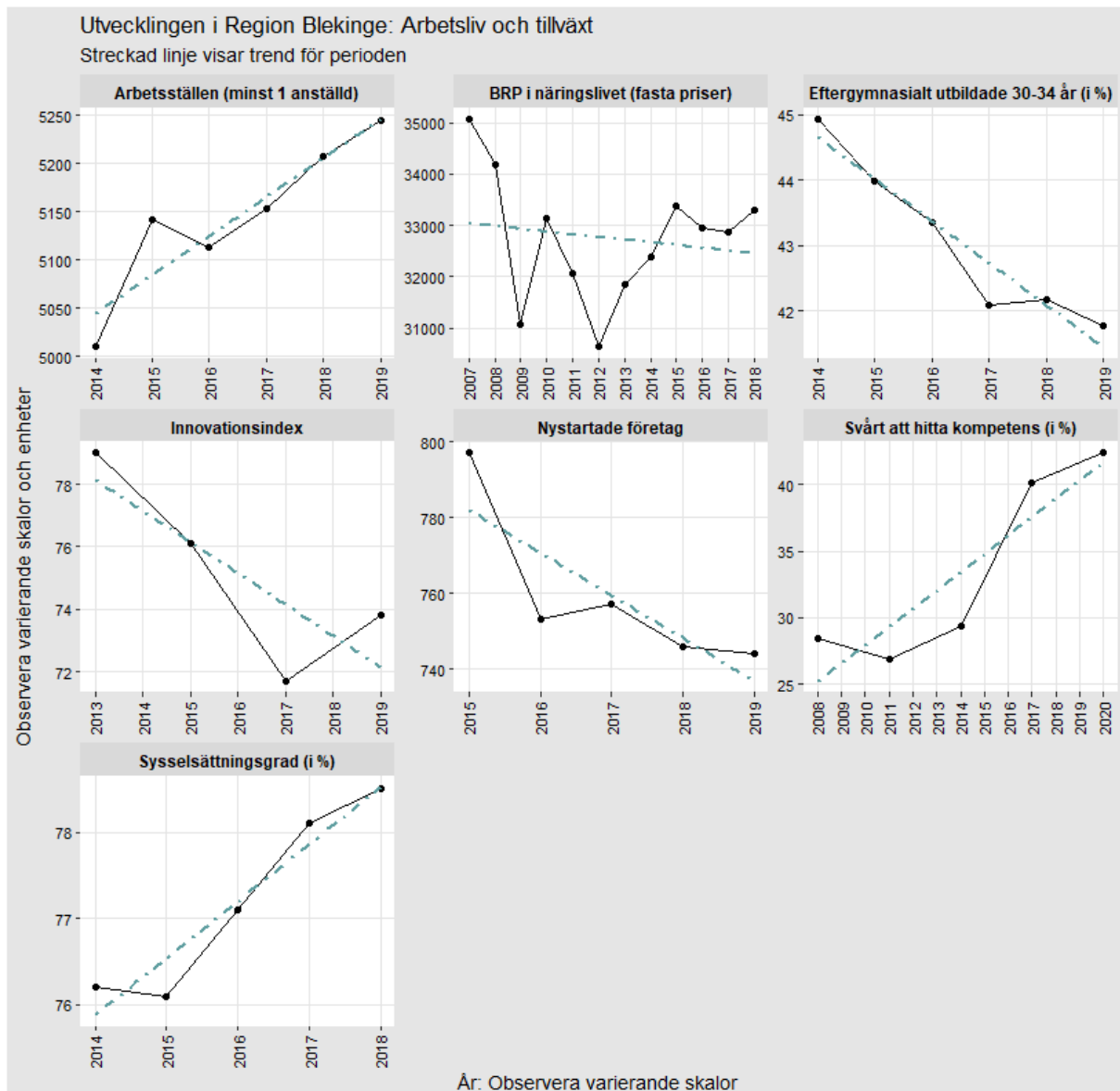

Figur 8: Index över häckande fåglar i södra Götaland, 2002–2017. Källa: Sveriges miljömål

3.12 Tillförsel av fosfor minskar över tid

Utsläpp av fosfor från olika källor leder till en övergödning av havet. Förhöjda halter fosfor leder till försämrad sikt, algbloomingar och försämrad syrehalt i bottenvattnet. Tillförseln av fosfor till Östersjön från länet uppgick 2016 till 25 miljoner ton, vilket motsvarar 8 procent av den totala tillförseln av fosfor till Östersjön från Sveriges län. Tillförseln varierar mellan åren men trenden visar på en svag minskning under perioden och Blekinges andel har också varierat mellan 6–12 procent av den totala tillförseln mellan 1995–2016.

4 Arbetsliv och tillväxt

Figur 9: Sammanfattande graf för indikatorerna i kapitlet "Arbetsliv och tillväxt"

4.1 Analys och sammanfattning

Länet befinner sig i en omställningsfas och sedan finanskrisen har den ekonomiska tillväxten i länet släpat efter övriga Sverige. Eftersläpningen beror dels på att industrisektorn haft en relativt svag utveckling, del på att övriga näringslivet inte växt i samma utsträckning som i riket. Sammantaget innebär det att regionen behöver stärka konkurrenskraften inom industrin men även främja en diversifiering av arbetsmarknaden genom en ökad tillväxt inom service och tjänster.

Länet har få företag per sysselsatt vilket delvis beror på den storskaliga näringslivsstrukturen i länet. Men givet de omställningsbehov som finns skulle nyföretagandet behöva öka. Därför är det en utmaning att nyföretagsamheten i länet biter sig fast på en låg nivå. Förvisso ökade antalet arbetsställen med minst 1

anställd under 2019, men inte i samma utsträckning som i riket. Då nya företag ofta växer fram inom omogna branscher skulle ett ökat nyföretagande bidra till diversifieringen i regionen. Nyföretagsamhet är även ett sätt att arbeta med att höja sysselsättningsgraden för utlandsfödda.

Sysselsättningsgraden fortsatte att öka under året och nådde den högsta nivån för perioden 2004–2018. Dock ligger länet kvar på en relativt sett låg nivå och det beror främst på att sysselsättningsgraden för utlandsfödda är låg; inte endast jämfört med inrikes födda, utan även jämfört med gruppens riksgenomsnitt. Då utlandsfödda står för arbetskraftstillväxten i länet och utgör en allt större del av arbetskraften är det viktigt att integrationstakten ökar, inte minst för att klara de framtida kompetensbehoven i länet. En positiv signal är att sysselsättningsgraden för utlandsfödda ökade relativt mycket under 2018, även jämfört med riket och övriga regioner.

Kompetensfrågan är av central betydelse för att stärka omställningsförmågan i regionen. Det är därför bekymmersamt att andelen företag som upplever kompetensbristen som ett stort tillväxthinder fortsätter att öka. Utfallet är delvis en konsekvens av den utflyttning som sker av högutbildade till storstadsregionerna. Men det beror även på att kompetenskraven inom länets näringsliv ökar som en följd av den pågående omställningen, exempelvis ställs allt högre kunskapskrav inom industrin som en följd av en tilltagande teknikutveckling.

Coronapandemin kommer att få stora konsekvenser på länets näringsliv och arbetsmarknad. Arbetslösheten har ökat sedan krisen slog till och många är korttidsanställda. En viktig förändring som kommer att ske på kort sikt är att de redan arbetslösa, som i hög utsträckning tillhör s.k. utsatta grupper, nu kommer att få konkurrens av personer med utbildning och färsk arbetslivserfarenhet.

4.2 Antalet arbetstillfällen ökar

I Blekinge län finns det 5 245 arbetsställen med minst en anställd och under 2019 ökade antalet med 0,7 procent, vilket var under ökningen i riket som uppgick till 1,9 procent. Länet har en relativt storskalig företagsstruktur och jämfört med övriga Sverige går det få företag per sysselsatt. Under 2019 fanns det 74,4 arbetsställen i länet per 1 000 sysselsatta. Detta var den lägsta nivån i hela riket. Sett till antalet företag per 1 000 sysselsatta sjönk kvoten något jämfört med föregående år.

4.3 Sysselsättningsgraden ökar men är fortsatt låg

Den goda utvecklingen på länets arbetsmarknad de senaste åren avspeglar sig i att sysselsättningsgraden under 2018 (78,5 procent) låg på en rekordnivå för perioden 2004–2018. Jämfört med 2017 ökade den med 0,4 procentenheter, vilket var i nivå med utvecklingen i riket. Trots den goda utvecklingen de senaste åren har länet den fjärde lägsta sysselsättningsgraden i landet och man ligger även under riksgenomsnittet (79,5 procent).

En orsak till att länet har en förhållandevis låg sysselsättningsgrad är att endast 54,8 procent av de utlandsfödda är i sysselsättning, vilket är långt under riksgenomsnittet (63,6 procent). Därför är det positivt att sysselsättningsgraden för utlandsfödda ökade med 2,1 procent under 2018, vilket var en av de högsta ökningarna i Sverige. Sett till inrikes födda, som har en sysselsättningsgrad på 84,1 procent, är differensen till riksgenomsnittet endast 0,4 procentenheter.

För männen uppgick sysselsättningsgraden under året till 79,3 procent och för kvinnorna till 77,6 procent. Differensen på 1,7 procentenheter är den fjärde lägsta i Sverige. Dock är sysselsättningsgraden för kvinnor i länet något under riksgenomsnittet.

4.4 Ett lågt innovationsindex

Innovationsindexet är en sammanvägning av tre olika block som byggs upp av ett antal indikatorer som påverkar en regions innovationskapacitet. De tre blocken är; grundförutsättningar, förmåga till förnyelse samt marknadsförmåga. Värdet för samtliga län motsvarar index 100 och alla län utom två hamnar under riksgenomsnittet, vilket främst beror på att Stockholm får höga värden.

Under 2019 fick Blekinge index-värdet 73,8 vilket var det tredje lägsta av 21 regioner. Över tid har länets värde sjunkit från 81 till dagens nivåer. I samband med den senaste mätningen (2019) ökade länet dock sitt värde med 2 enheter. Då indexet är relativt kan värdet, om man utvecklas svagare än andra regioner, försämrats trots att resultaten inom de underliggande indikatorerna förbättras.

Det svagaste blocket för regionen är marknadsförmåga där man hamnar näst sist jämfört med övriga regioner. Blocket innehåller indikatorer som export, andel utlandsägda företag, patent, riskkapitalinvesteringar samt entreprenöriella individer.

4.5 Nyföretagandet biter sig fast på en lång nivå

Över lång tid har länet haft en låg nyföretagsamhet och 2019 var inget undantag. I faktiska tal minskade antalet nystartade företag med 0,3 procent medan de ökade med 0,2 procent i riket. Länet etableringsgrad, det vill säga hur många företag som startar per 1000 invånare i arbetsför ålder, låg kvar på 8; vilket var den lägsta nivån i landet. Drygt 30 procent av de nystartade företagen i länet hade en kvinna som ägare eller företagsledare. Detta var under riksgenomsnittet som samma år låg på 33 procent.

4.6 Den ekonomiska tillväxten har inte tagit fart sedan finanskrisen

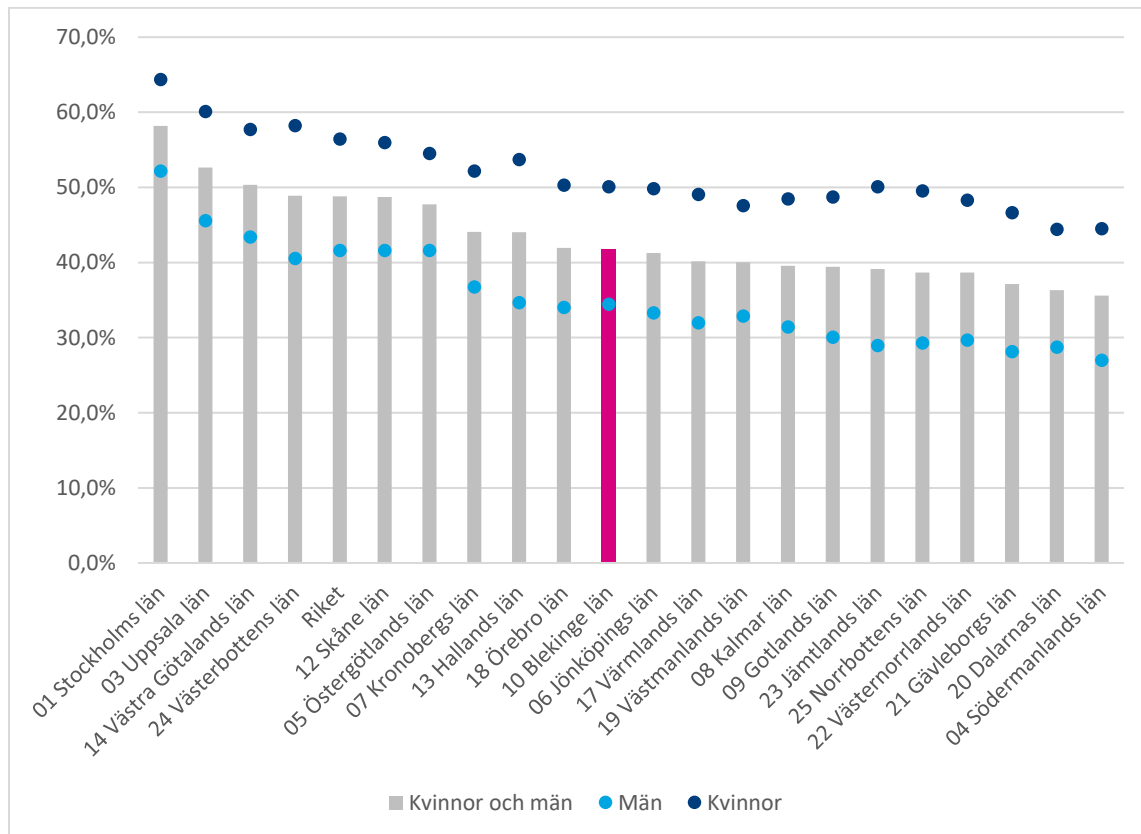
I Blekinge län uppgår produktiviteten inom näringslivet till 817 tkr per sysselsatt, vilket är den tredje lägsta nivån i Sverige. Mellan 2000–2018 har produktiviteten i länet ökat med 18,8 procent, vilket var över medianen för riket. Hela ökningen tillkom dock under perioden 2000–2007, det vill säga tiden före finanskrisen. Perioden 2007–2018 minskade produktiviteten i länet med 4,6 procent. Det senaste året (2018) hade länet en, jämfört med övriga regioner, en god produktivitetstillväxt (0,8 procent).

Det totala förädlingsvärdet i regionen, vilket benämns som bruttoregionalprodukt, ökade med 16 procent perioden 2000–2018. Detta var den fjärde lägsta tillväxttakten under perioden. Sett till perioden 2007–2018 minskade förädlingsvärdet med 5 procent, vilket var den svagaste utvecklingen i Sverige. Under 2018 ökade förädlingsvärdet i regionen med 1,3 procent och i riket med 2,2 procent.

4.7 Kvinnor är mer välutbildade än män

I Blekinge län har 41,8 procent av befolkningen i åldersgruppen 30–34 en eftergymnasial utbildning. Detta är under riksgenomsnittet (48,8 procent) som i hög utsträckning dras upp av storstadsregionerna. Jämfört med övriga regioner i Sverige har Blekinge den tionde mest välutbildade befolkningen. Liksom i riket finns det stora könsskillnader i regionen sett till utbildningsnivå. Av kvinnorna i länet mellan 30–34 år har 50,1 procent

en eftergymnasial utbildning, vilket är 15,7 procentenheter fler än männen. I riket uppgår könsdifferensen till 14,8 procentenheter. De senaste åren har andelen högutbildade i länet minskat något och även på riksnivå har ökningstakten avtagit.

Figur 10: Andelen av befolkningen 30–34 år med en eftergymnasial utbildning 2019. Källa: SCB

4.8 Bristen på kompetens ett allt större tillväxthinder

I den senaste enkätundersökningen genomförd av Tillväxtverket (2020) uppger hela 42,3 procent av företagen i länet att bristen på lämplig kompetens är ett stort hinder för tillväxt. I jämförelse med övriga regioner var detta den tredje högsta nivån i riket och en ökning med 2,2 procentenheter jämfört med 2017.

4.9 Andelen förnybar energi i länet ökar

I Blekinge är målet att procent av energianvändningen 2020 ska vara förnybar. Under perioden 1990–2015 har andelen förnybar energi i länet ökat från 40 procent till 68 procent. Tyvärr finns det ingen nyare statistik att tillgå för tillfället. *Källan för uppgiften är Blekinge läns Klimat- och energistrategi för Blekinge åtgärder 2013–2016 med utblick till 2020.*

5 Tillgänglighet

5.1 Analys och sammanfattning

Blekinge län har en hög befolkningstäthet och goda möjligheter att uppnå en robust servicestruktur och ett högt kollektivt resande. Över tid har antalet resenärer med kollektivtrafik ökat och resandeformen står för en allt större andel av de motoriserade resorna i regionen. För att nå de framtida miljömålen är det viktigt att kollektivtrafikresandet fortsätter att öka. Idag står personbilstrafiken för en betydande del av de klimatpåverkande utsläppen i länet. Att tillgänglig cykelväg i länet har ökat under de senaste åren är också en viktig del för att minska bilresandet.

Regionens geografiska placering för med sig unika förutsättningar. Närheten till Öresundsregionen och Blekinges läge som porten mot stora befolkningscentra i det expansiva östra och centrala Europa är en stor styrka. Det handlar både om näringslivskontakter och ökande godstransporter mot Polen, Baltikum och vidare mot Asien/Kina. Utvecklingen drivs av globaliseringstrenden och EU:s ambition att utveckla Östersjöregionen till en stark makroregion. De senaste åren har godsvolymer i länets hamnar ökat kraftigt vilket är en indikation på att man i allt högre utsträckning drar nytta av sitt läge i relation till köpstarka marknader i öst.

En utmaning som kvarstår för länet är de inomnationella restiderna till större städer i grannregionerna och till Stockholm. Kortare restider skulle bidra till en större arbetsmarknadsregion och minska länets sårbarhet och samtidigt tillgängliggöra kompetens som finns i andra regioner. På sikt är detta en mycket betydelsefull fråga för regionen. Idag är restiden i flera fall för lång för att generera några större effekter när det gäller arbetsmarknadsförstoring.

Nuvarande pandemi har aktualiserat frågor om hur vi framtiden kommer att arbeta. Flera arbetsplatser har övergått till att arbeta mer digitalt och många anställda väljer att arbeta hemifrån. Detta innebär att beroendet av den fysiska platsen minskar. I nuläget är det för tidigt att uttala sig om, och i så fall hur, detta kommer att påverka människors val av boendeplats. Dock skulle utvecklingen kunna innebära att faktorer som livskvalitet och livsmiljö kommer att värderas högre än närhet till sin arbetsplats. Men för att kunna dra nytta av en sådan trend är det en nödvändighet att tillgodose en god bredbandsuppkoppling i länets olika delar.

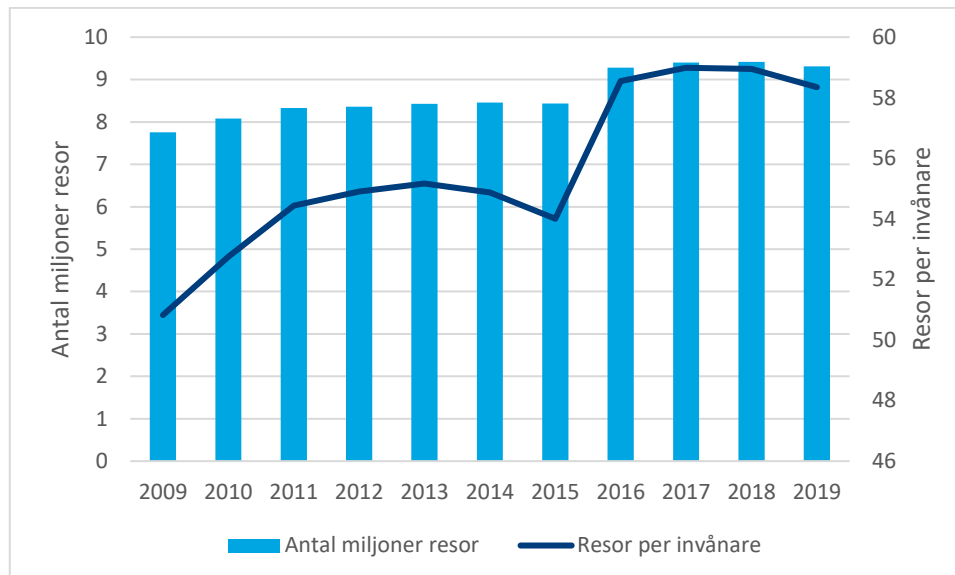
Även kollektivtrafiken har i hög utsträckning påverkats av pandemin. Över hela landet rapporterar operatörer för kollektivtrafik att resandet har minskat som en följd av rådande restriktioner. Det är därför sannolikt att resandet med kollektivtrafik kommer att minska under innevarande år.

5.2 Kollektivtrafikens marknadsandel ökar

Över tid har antalet resor med kollektivtrafik i länet ökat kraftigt; mellan 2010–2019 ökade antalet resor med 20 procent (1,6 miljoner resor). Den största delen av ökningen skedde under 2016. Ökningstakten har sedan, sett till antalet resor, planat ut och 2019 minskade resandet med 1 procent.

I sammanhanget är kollektivtrafikens marknadsandel ett centralt mått. Måttet mäter hur stor andel av alla motoriserade resor som kollektivtrafiken står för. Under 2019 ökade andelen från 16 till 20 procent. Att

andelen ökade trots att antalet resor minskade beror på att antalet motoriserade resor i länet som helhet minskade.

Figur 11: Antal resor med kollektivtrafiken och resor per invånare 2009–2019. Källa: Region Blekinge

5.3 Förnybara drivmedel i transportsektorn

Indikatorn finns med i Sveriges energi- och klimatmål där andelen förnybart drivmedel i transportsektorn ska uppgå till minst 10 procent år 2020. I Blekinge är målet att andelen ska vara 15 procent år 2020. En positiv utveckling visar på ett hållbart transportsystem.

Av de olika sektorerna står industrin för den största delen av energianvändningen i länet. Industrin har också den största andelen förnybara bränslen. Transportsektorn har den största användningen av icke förnybara bränslen och 2010 var andelen förnybara drivmedel i sektorn i Blekinge sex procent. 2013 ökade andelen till 9 procent och 2016 var den 16 procent.

5.4 Fortsatt höga godsvolymer vid länets hamnar

Under 2000-talet har godsvolymer i länets hamnar ökat kraftigt. År 2000 uppgick godsvolymer över kaj till 4 994 tusen ton. Vid utgången av 2019 hade volymer ökat till 8 080 tusen ton. Jämfört med 2019 var detta dock en minskning med 1,9 procent.

5.5 Restiderna fortsatt flaskhals för regionens tillväxtpotential

Både kvaliteten och kapaciteten på främst E22 och Blekinge kustbana har förbättrats de senaste åren. Flaskhalsar har byggts bort och mötesplatser för tåg har färdigställts eller planerats. Det krävs dock fortsatt både investeringar och effektiviseringsåtgärder för att nå de restidsmål som är satta.

	Karlskrona- Malmö	Karlskrona- Stockholm	Karlskrona- Kalmar	Karlskrona-Växjö
Järnväg	2h 44 min	4h 56 min	1h 17 min	1h 22 min
Mål järnväg	2 h	3 h	1 h	1 h

Tabell 4: Restider 2020. Restiderna är hämtade från SJ.se, Blekingetrafiken.se samt Eniro.se

5.6 Utbyggnaden av cykelvägar fortsätter

Fler cykelleder i länet bidrar till ett attraktivt och hållbart transportsystem. Förbättrad och utbyggd cykelinfrastruktur i länet bidrar till ökad och säker cykling och incitament för att ersätta bilresor med att cykla. Det också påverkar hälsan positivt med mer motion. Det kan också förebygga vissa typer av sjukdomar

Under perioden 2014–2019 har det anlagts 55,1 km cykelväg i länet, vilket förbättrat möjligheterna att välja ett icke-motoriserat resealternativ. Under 2019 anlades 4,7 km ny cykelväg i länet.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014– 2019
Anlagd cykelväg i kilometer	5,7	22,1	5	5,1	12,5	4,7	55,1

Tabell 5: Anlagd cykelväg per år i Blekinge län 2014–2019. Källa: Blekinges kommuner och Trafikverket

5.7 Digitaliseringsstrategi

Digital infrastruktur skapar goda förutsättningar för ökad välfärd, livskvalitet och tillväxt i regionen. Indikatorn visar Blekinges förberedelser och mognad att ta till vara på digitaliseringens möjligheter. 2017 antog regeringen en nationell digitaliseringsstrategi. Hösten 2018 antogs en regional bredbandsstrategi för Blekinge. I september 2019 har två av Blekinges kommuner (Karlskrona och Olofström) en digitaliseringsstrategi.